

ONDERSTEUNINGSFONDS VAN THE LANCET. — Sedert 20 jaren wordt door *the Lancet* een fonds onderhouden tot steun van geneeskundigen of hun nagelaten betrekkingen in geval van *tijdelijken*, onverwachten nood. Het fonds heeft nu reeds 6120 P. St. tot dit doel besteed. Het wordt uitsluitend gevormd door bijdragen van de eigenaars van *the Lancet* welke ten minste 300 P. St. per jaar moeten storten. Voor enkele maanden is het 100 jarige eerlid van het college van bestuurders, Sir HENRY PITMAN, overleden. Hij had nog de laatste jaarlijksche vergadering van het bestuur bijgewoond. Het fonds bezit thans 483 P. St.

GEBREK AAN „ONDERKRUIPERS”. — De strijd met de ziekenfondsen te Keulen is nog niet begonnen, er wordt slechts gewacht op den afloop van het loopende contract tusschen de ziekenfondsen en de artsen. Inmiddels trachten de kassen zich van de noodige hulp te voorzien. Zij hebben onder de tienduizenden Duitsche artsen slechts 50 kunnen vinden, die tegen hun collega's dienst willen doen. Daaronder 15, die te Keulen wonen en 24 uit Leipzig. Dit is de „Streikbrechergesellschaft” van 1904, die blijkbaar in 5 jaren te Leipzig nog geen voldoende bestaan hebben kunnen verwerven.

Hun optreden heeft dus bij de arbeidersbevolking geen vertrouwen of genegenheid kunnen verwekken. Zij heeft zich na den strijd weder tot haar vroegere artsen gewend en de opgedrongen noodhulpen links laten liggen. Zoo zal het ook te Keulen gaan. Uit het overige Deutschland zijn slechts 11 man aangeworven (*Münch. med. Wochenschr.*).

ATTESTEN VOOR DE INVALIDITEITSVERZEKERING. — De minister van Handel en Nijverheid in Pruisen wenscht het afgeven van geneeskundige verklaringen ten behoeve van de invaliditeitsverzekering opgedragen te zien aan bepaalde, daartoe aangestelde artsen. De Aerztekammer van Berlin-Brandenburg ziet hierin een ongerechtvaardigd monopolie en betreurt het, dat het advies der Aerztekammern niet is ingewonnen. Zij wenscht dat in ieder geval een attest van den behandelenden arts wordt gevraagd en gehonoreerd. (Zij staat dus niet op het standpunt, dat het attesteeren ten behoeve van zijn eigen patiënten door den arts zooveel moet worden vermeden, omdat het hem in een scheeve positie kan brengen en de artsenkeus een verkeerd werkende richting geeft, nl. naar de voordeeligst attesteerende artsen).

Verder wenscht zij, dat de „Vertrauensärzte” zich naar een bepaald tarief zullen doen honoreeren: 9 M. voor een schriftelijke verklaring, bezoeken volgens plaatselijk tarief, reiskosten, verblijfkosten (12 Mk. per dag), en voor het bijwonen van zittingen der raden van beroep 6 Mk. voor het eerste uur en 5 Mk. voor ieder volgend aangevangen uur (*Berl. klin. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE AFNEMING DER STERFTE AAN LONGTUBERCULOSE IN GROOTE STEDEN.

Telkens weer krijgen wij verhandelingen onder oogen, waarin wordt gewezen op de afneming van sterfte aan longtuberculose. Zoo ook weer in dit *Tijdschrift* van 23 Januari jl. in een referaat van VAN GORKOM.

Met niet minder dan 43 pCt. zou de sterfte in de groote steden van Pruisen zijn afgenomen van 1896 tot 1906.

Wanneer wij nu daarmee vergelijken enkele cijfers uit de *Veröffentlichungen des Kaiserlichen Gesundheitsamtes*, dan vragen wij ons af, hoe men aan dien grooten vooruitgang kan gelooven.

In 1904 was de sterfte in alle steden van Deutschland met méér dan 15000 inwoners 38148 aan tuberculose. In 1905 45059.

In 1905 is een andere nomenclatuur ingevoerd. Maar de verhouding tusschen longtuberculose en andere vormen van tuberculose is bekend. Wanneer nu die verhouding in aanmerking wordt genomen, en de vermeerdering van bevolking over 1905, dan komt het „Gesundheitsamt” tot de slotsom, dat de sterfte aan longtuberculose met 6—7 pCt. is toegenomen.

In de stad New-York stierven in 1903 aan tuberculose der longen 8020 personen op een bevolking van 3732903 of 1 op 466 inwoners. In 1904 8515 op een bevolking van 3901123 of 1 op 458 inwoners. De sterfte nam dus toe in plaats van af (*V. d. K. G.*, 17 Juli 1907, n°. 29).

In Parijs per 100000 inwoners 1896—1900 377 aan longtuberculose; 1901—1905 353 aan longtuberculose; geen groote afname dus.

In de opgave der doodsoorzaken in den Pruisischen staat over 1904 en 1905 vind ik nog: sterfte aan tuberculose: 1904 69326 of 19.21 per 10000 inwoners; 1905 70323 of 19.13 per 10000 inwoners. Hierin is dus de sterfte van het platteland inbegrepen en deze cijfers gelden allen gevallen van tuberculose.

In aanmerking genomen de gunstige toestanden voor andere vormen van tuberculose geschapen door den vooruitgang van chirurgie en alle vormen van verpleging, is ook uit deze cijfers geen vooruitgang voor de sterfte aan longtuberculose te constateeren. Dit klopt dus met boven aangehaalde mededeeling over 1904 en 1905. In den staat Hamburg overleden aan tuberculose in 1906 1220 of 1.49 per duizend, in 1907 1261 of eveneens 1.49 per duizend. In 343 grootste plaatsen van Deutschland met minstens 15000 inwoners nam de sterfte aan tuberculose over 1907 met 0.3 pCt. toe. De bevolking evenwel met 2.58 pCt., zoodat juist berekend de sterfte aan tuberculose eerder iets afgenomen zal zijn (*V. d. K. G.*, 14 Oct. 1908; n°. 42). In Pruisen stierven over 1905 aan tuberculose 19.13 per 10000 inwoners, over 1906 17.26 per 10000 inwoners, zoodat er *eenige* vooruitgang te bespeuren valt over 1907.

Waar evenwel ARMAINGAUD durft spreken (zie boven aangehaald referaat) van „la décroissance progressive des décès par tuberculose pulmonaire”, daar ben ik erg nieuwsgierig naar de bronnen, waaruit deze Franschman put. Voorloopig hecht ik nog meer waarde aan de gegevens van het „Gesundheitsamt”.

Enschede, 25 Januari 1909.

R. MAAS.

EEN NAVELABSCES.

Met belangstelling las ik de mededeeling van collega LUKING in het vorige nummer. Met de interpretatie van het geval kan ik mij niet geheel vereenigen.

LUKING acht het niet aannemelijk, dat dit absces met de doorgemaakte pneumonie in verband staat. M. i. is dit nu nog niet zoo onaannemelijk. Het stormachtig begin der maag- en darmstoornis, vooral de diarrhee mag de